

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

અમદાવાદ મધ્યે ગુજરાત ઉચ્ચ અદાલતમાં

આર/ક્રિમિનલ અપીલ નંબર-૫૬૩/૨૦૦૩

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય સુશ્રી જસ્ટિસ સંગીતા કે. વિશેન

એસડી/-

અને

માનનીય શ્રી જસ્ટિસ વીમલ કે વ્યાસ

એસડી/-

=====

પોર્ટિંગ માટે મંજૂર	હા.	ના.

=====

ગુજરાત રાજ્ય

વિરુદ્ધ

ભુરાભાઈ ધરમશીભાઈ સુરેલા અને અન્યો

=====

ઉપસ્થિતિ:

સુશ્રી જ્યોતિ ભટ્ટ, અપીલકર્તા (ઓ) નંબર-૧ માટે એપીપી

એચસીએલએસ સમિતિ (૪૯૯૮) વિરોધી (ઓ)/પ્રતિવાદી (ઓ) માટે-

૧,૨,૩,૪,૫,૬,૭

યજ્ઞેશકુમાર એસ. જોશી (૮૦૭૪) વિરોધીઓ/પ્રતિવાદીઓ માટે-

૧,૨,૩,૪,૫,૬,૭

=====

કોરમ: માનનીય સુશ્રી જસ્ટિસ સંગીતા કે. વિશેન

અને

માનનીય શ્રી જસ્ટિસ વિમલ કે. વ્યાસ

તારીખ: ૨૧/૦૨/૨૦૨૬

મૌખિક ચુકાદો

(માનનીય શ્રી જસ્ટિસ વિમલ કે. વ્યાસ દ્વારા)

૧. ફોજદારી કાર્યરીતિ સંહિતા, ૧૯૭૩ ની કલમ ૩૭૮ હેઠળ દાખલ કરવામાં આવેલી હાલની અપીલ, વિદ્વાન એડિશનલ સેશન્સ જજ, અમરેલી દ્વારા સેશન્સ કેસ નં. ૧૧૮/૨૦૦૦ માં પસાર કરવામાં આવેલા તારીખ ૩૧.૦૧.૨૦૦૩ ના નિર્દોષ છોડી મૂકવાના ચુકાદા અને હુકમ સામે કરવામાં આવી છે, જેના દ્વારા વિદ્વાન સેશન્સ જજે તમામ આરોપીઓને ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૦૨, ૩૨૪, ૫૦૪, ૧૪૭, ૧૪૮ અને ૧૪૯ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુનાઓ માટે તેમની સામે લગાવવામાં આવેલા આરોપોમાંથી નિર્દોષ છોડી મૂક્યા હતા.

ફરિયાદ પક્ષની હકીકત ટૂંકમાં:

૨.૧ ફરિયાદ પક્ષનો કેસ એવો છે કે ફરિયાદી પોપટભાઈ ગોબરભાઈ કોળીએ અન્ય બાબતોની સાથે એવી ફરિયાદ નોંધાવી હતી કે તારીખ ૦૩.૦૬.૨૦૦૦ ના રોજ રાત્રિના આશરે ૯ વાગ્યે આસપાસમાં દેકારો/ધમાલ થતાં તેઓ પોતાના ઘરની બહાર આવ્યા હતા, જ્યાં તેમણે તેમના કાકા કાળુભાઈ માંજીભાઈ, તેમના પિતરાઈ ભાઈ નારણભાઈ સવજીભાઈ અને આરોપીઓ ભૂરાભાઈ ધરમશીભાઈ, બાબુભાઈ ભૂરાભાઈ, ભૂપતભાઈ ભૂરાભાઈ અને ડાકુભાઈ ભૂરાભાઈ વચ્ચે બોલાચાલી થતી જોઈ હતી. ફરિયાદ મુજબ ફરિયાદ પક્ષનો કેસ વધુમાં એવો છે

કે આરોપીઓ બળતણના લાકડા એકઠા કરવા બાબતે ઝઘડો કરી રહ્યા હતા અને ગાળો આપી રહ્યા હતા, તેથી ફરિયાદીએ તેમને ગંદી ભાષા ન બોલવા જણાવ્યું હતું.

૨.૨ ફરિયાદ પક્ષના કેસ મુજબ, ફરિયાદીએ પોતાની ફરિયાદમાં વધુમાં જણાવ્યું છે કે તારીખ ૦૩.૦૬.૨૦૦૦ ના રોજ રાત્રિના આશરે ૯ વાગ્યે બનેલી કથિત ઘટનામાં આરોપી બાબુભાઈ ભૂરાભાઈ કોળી ઉશ્કેરાઈ ગયા હતા અને ફરિયાદીના કપાળ પર, તેમના કાકા કાળુભાઈ માંજીભાઈની જમણા હાથની કોણી પર અને નારણભાઈ સવજીભાઈના માથા પર કુહાડીના ઘા માર્યા હતા; જ્યારે આરોપી ડાકુભાઈ ભૂરાભાઈ કોળીએ કાળુભાઈ માંજીભાઈના પેટ પર ભાલાનો ઘા માર્યો હતો અને આરોપી ભૂપતભાઈ ભૂરાભાઈએ નારણભાઈ સવજીભાઈના ડાબા હાથ પર તલવારનો ઘા માર્યો હતો. ફરિયાદ પક્ષનો વધુમાં એવો કેસ છે કે બૂમાબૂમ સાંભળીને અન્ય સહ-આરોપી કાંતાબેન, ભૂપતભાઈ ભૂરાભાઈના પત્ની; સવિતાબેન, ભૂરાભાઈ ધરમશીભાઈના પત્ની, અને લીલીબેન માવજીભાઈ દોડી આવ્યા હતા અને ફરિયાદી પોપટભાઈ ગોબરભાઈ, ઈજાગ્રસ્ત કાળુભાઈ માંજીભાઈ અને મૃતક નારણભાઈ સવજીભાઈ પર પથ્થરમારો કરવા લાગ્યા હતા. ત્યારબાદ, જીવતીબેન કાળુભાઈ, સવિતાબેન નારણભાઈ, સમજુબેન અને અન્ય મહિલાઓએ ફરિયાદી અને ઈજાગ્રસ્તોને આરોપીઓ દ્વારા વધુ હુમલો થતાં બચાવ્યા હતા.

૨.૩ ફરિયાદ પક્ષનો એવો કેસ છે કે ઈજાગ્રસ્તોને તાત્કાલિક સરકારી હોસ્પિટલ, ધારી ખાતે લઈ જવામાં આવ્યા હતા, અને ત્યારબાદ ફરિયાદી (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૧) પોપટભાઈ ગોબરભાઈએ તારીખ ૦૩.૦૬.૨૦૦૦ ના રોજ ધારી પોલીસ સ્ટેશન સમક્ષ ફરિયાદ નોંધાવી હતી. ઈજાગ્રસ્ત નારણભાઈ સવજીભાઈ કોળીનું જૂનાગઢ હોસ્પિટલ ખાતે સારવાર દરમિયાન ઈજાઓના કારણે અવસાન થયું હતું.

૩. ફરિયાદના આધારે સામાવાળા-આરોપીઓ વિરુદ્ધ ધારી પોલીસ સ્ટેશનમાં ફર્સ્ટ-સી.આર. નં. ૩૭/૨૦૦૦ થી ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૦૨, ૩૨૪, ૫૦૪, ૧૪૭, ૧૪૮ અને ૧૪૯ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુનાઓ માટે ગુનો નોંધવામાં આવ્યો હતો. ત્યારબાદ, તપાસ શરૂ થઈ અને તપાસ કરનાર અમલદારે ઘટના સ્થળનું પંચનામું (એક્ટિંગ્સ ૩૯), ઈન્કવેસ્ટ પંચનામું (એક્ટિંગ્સ ૪૬), સામાવાળા-આરોપીઓની ધરપકડનું પંચનામું (એક્ટિંગ્સ ૪૦) તૈયાર કર્યું, પંચનામા (એક્ટિંગ્સ ૪૮) થી તપાસ અર્થે મૃતકના લોહીના નમૂના લીધા, મુદ્દામાલ પંચનામું (એક્ટિંગ્સ ૫૪) કર્યું અને સંબંધિત સાક્ષીઓના નિવેદનો નોંધ્યા.

જ. તપાસ પૂર્ણ થયા પછી, વિદ્વાન જ્યુડિશિયલ મેજિસ્ટ્રેટ, ફર્ટ ક્લાસ, ધારી સમક્ષ સામાવાળા-આરોપીઓ વિરુદ્ધ ચાર્જશીટ દાખલ કરવામાં આવી હતી, જે ક્રિમિનલ કેસ નં. ૫૬૨/૨૦૦૦ તરીકે નોંધાઈ હતી. ત્યારબાદ, આ કેસ માત્ર સેશન્સ કોર્ટ દ્વારા ચલાવવાપાત્ર હોવાથી, ફોજદારી કાર્યરીતિ સંહિતાની કલમ ૨૦૯ હેઠળ તેને વિદ્વાન એડિશનલ સેશન્સ જજ, વડોદરા ની કોર્ટમાં કમિટ કરવામાં આવ્યો હતો, જે સેશન્સ કેસ નં. ૧૧૮/૨૦૦૦ તરીકે નોંધાયો હતો. સામાવાળા-આરોપીઓએ નિર્દોષ હોવાનો બચાવ રજૂ કરતાં કેસની સુનાવણી હાથ ધરવામાં આવી હતી.

પ. સામાવાળાઓ સામેનો ગુનો સાબિત કરવા માટે, ફરિયાદ પક્ષે કુલ દસ સાક્ષીઓની તપાસ કરી અને ઓગણીસ દસ્તાવેજી પુરાવા રજૂ કર્યા, જે નીચે મુજબ છે: -

સાક્ષીઓ		
ક્રમાંક	દસ્તાવેજનું વર્ણન	આંક
૧	સાક્ષી નંબર ૧-પોપટભાઈ ગોબરભાઈની જુબાની	૨૨
૨.	સાક્ષી નંબર ૨-સવિતા બેન નારનભાઈની જુબાની	૨૫
૩.	સાક્ષી નંબર ૩-ડૉ.મહમદભાઈ ઉસ્માનભાઈની જુબાની	૨૭
૪.	સાક્ષી નંબર ૪-ડૉ.પ્રવિણભાઈ રામજીની જુબાની	૩૧
૫	સાક્ષી નંબર ૫-ડૉ. સુમિત ભરતભાઈની જુબાની	૩૫
૬	સાક્ષી નંબર ૬-હિમ્મતભાઈ સોમાભાઈની જુબાની	૩૮
૭	સાક્ષી નંબર ૭-પ્રતાપભાઈ નાનકુભાઈની જુબાની	૫૩

૮	સાક્ષીની જુબાની નંબર ૮-કાલૂભાઈ મંજુભાઈ	૫૫
૯	સાક્ષી નંબર ૯-ઉદેસિંહ ભૂપતભાઈની જુબાની	૫૬
૧૦	સાક્ષીની જુબાની No.૧૦-નાઝાભાઈ છાનાભાઈ ચૌહાણ, તપાસ અધિકારી	૫૭

દસ્તાવેજ પુરાવા		
ક્રમાંક	દસ્તાવેજનું વર્ણન	આંક
૧	પોપટભાઈ ગોબરભાઈની ફરિયાદ	૨૩
૨	પોલીસ ચટ્ટી	૨૮
૩	મૃત્યુ પ્રમાણપત્ર	૨૯
૪	પોસ્ટમોર્ટમ નોટ	૩૦
૫	નારણ સાવજીનું તબીબી પ્રમાણપત્ર	૩૨
૬	પોપટભાઈ ગોબરભાઈનું તબીબી પ્રમાણપત્ર	૩૩
૭	કાલૂભાઈ મંજુભાઈનું તબીબી પ્રમાણપત્ર	૩૪
૮	જુનાગઢના ડૉક્ટર દ્વારા જારી કરાયેલ નારણ સાવજીનું તબીબી પ્રમાણપત્ર	૩૬
૯	જુનાગઢ હોસ્પિટલ દ્વારા કેસ-પેપર્સ બહાર પાડવામાં આવ્યા	૩૭
૧૦	૧૦ ગુનાના સ્થળનો પંચનામા	૩૯
૧૧	૧૧ આરોપીઓના પંચનામાની ધરપકડ	૪૦
૧૨	ગુનો નોંધવા માટે પી. એસ. આઈ., ધારી દ્વારા પી. એસ. ઓ., ધારીને અહેવાલ સુપરત કરાયો	૪૫
૧૩	પંચનામાની પૂછપરછ કરો	૪૬
૧૪	મૃતક નારણભાઈનો મૃતદેહ સાવજીભાઈને સોંપવાની રસીદ	૪૭
૧૫	તપાસ માટે મૃતક નારણભાઈના લોહીના નમૂનાનું પંચનામા	૪૮
૧૬	સર્કલ ઇન્સ્પેક્ટર, તાલુકા પંચાયત, ધારી દ્વારા તૈયાર કરવામાં આવેલા ગુનાના સ્થળનો નકશો	૪૯
૧૭	કેમિકલ એનાલાઈઝર દ્વારા પ્રાપ્ત મુદામલની રસીદ સાથે મુદામલના કાઉન્ટરફોઈલની રસીદ	૫૦

૧૮	કેમિકલ એનાલાઇઝર અને સેરોલોજીકલ વિભાગના ફોરવર્ડિંગ લેટર સાથે પરીક્ષા અહેવાલ	૫૧
૧૯	ડાકુ ભુરાભાઈ અને બાબુ ભુરા તેમજ મુદ્દામલ પંચનામાના પંચનામાની ધરપકડ કરો	૫૪

૬. કેસની સુનાવણીના અંતે, ફોજદારી કાર્યરીતિ સંહિતાની કલમ ૩૧૩ હેઠળ આરોપીઓનું નિવેદન નોંધ્યા પછી અને ફરિયાદ પક્ષ તેમજ બચાવ પક્ષ તરફથી રજૂ કરવામાં આવેલી દલીલો ધ્યાને લીધા બાદ, વિદ્વાન એડિશનલ સેશન્સ જજ, વડોદરાએ તારીખ ૩૧.૦૧.૨૦૦૩ ના ચુકાદા અને હુકમ દ્વારા શંકાનો લાભ આપીને સામાવાળા-આરોપીઓને તમામ આરોપોમાંથી નિર્દોષ છોડી મૂક્યા હતા.

૭. નિર્દોષ છોડી મૂકવાના ઉપરોક્ત ચુકાદા અને હુકમથી નારાજ અને અસંતુષ્ટ થઈને, અપીલકર્તા-રાજ્ય દ્વારા હાલની આ અપીલ દાખલ કરવામાં આવી છે.

૮. અપીલકર્તા-રાજ્ય તરફથી વિદ્વાન એ.પી.પી. સુશ્રી જ્યોતિ ભટ્ટ અને સામાવાળા-આરોપીઓ તરફથી વિદ્વાન વકીલ શ્રી યજ્ઞેશકુમાર એસ. જોશીને સાંભળવામાં આવ્યા.

૯. અપીલકર્તા-રાજ્ય તરફથી ઉપસ્થિત વિદ્વાન એ.પી.પી. સુશ્રી ભટ્ટે ભારપૂર્વક દલીલ કરી છે કે વિદ્વાન એડિશનલ સેશન્સ જજ, અમરેલી દ્વારા પસાર કરવામાં

આવેલો વિવાદાસ્પદ ચુકાદો અને હુકમ કાયદાની જોગવાઈઓ વિરુદ્ધ છે અને વિદ્વાન સેશન્સ જજે ફરિયાદ પક્ષ દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલા પુરાવાનું યોગ્ય મૂલ્યાંકન કર્યું નથી. વળી, કાયદાની જોગવાઈઓના માત્ર વાંચનથી જ એ સ્થાપિત થાય છે કે ફરિયાદ પક્ષે સચોટ પુરાવા રજૂ કરીને સામાવાળા-આરોપીઓ સામેનો ગુનો સાબિત કર્યો છે.

૧૦. વિદ્વાન એ.પી.પી. સુશ્રી ભટ્ટે આ અદાલતનું ધ્યાન મૌખિક તેમજ દસ્તાવેજી પુરાવા તરફ દોરતા રજૂઆત કરી કે ફરિયાદી (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૧) પોપટભાઈ ગોબરભાઈ, જે પોતે ઈજાગ્રસ્ત પ્રત્યક્ષદર્શી સાક્ષી છે તેમની જુબાની, ઈજાગ્રસ્ત (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૮) કાળુભાઈ માંજીભાઈની જુબાની અને પ્રત્યક્ષદર્શી સાક્ષી (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૨) સવિતાબેન નારણભાઈની જુબાની કથિત ગુનામાં સામાવાળા-આરોપીઓની સંડોવણી સ્પષ્ટપણે સ્થાપિત કરે છે. વિદ્વાન એ.પી.પી.એ રજૂઆત કરી કે ઉપરોક્ત સાક્ષીઓની જુબાનીને તબીબી પુરાવાઓ દ્વારા સંપૂર્ણ સમર્થન મળે છે. વિદ્વાન એ.પી.પી. સુશ્રી ભટ્ટે વધુમાં રજૂઆત કરી કે મુખ્ય સાક્ષીઓએ તેમની સંબંધિત જુબાનીઓમાં ઘટનાનું ઝીણવટપૂર્વક વર્ણન કર્યું છે અને કયા આરોપીએ તેમના શરીરના કયા ભાગ પર અને કયા હથિયાર વડે કેટલા ઘા માર્યા હતા તેની વિગતો પણ જણાવી છે. તેથી, કથિત ગુનામાં સામાવાળા-આરોપીઓની સંડોવણી અંગે કોઈ શંકા રહેતી નથી. સુશ્રી ભટ્ટે વધુમાં રજૂઆત કરી કે ફરિયાદી (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૧)

પોપટભાઈ ગોબરભાઈ, ઈજાગ્રસ્ત સાક્ષી (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૮) કાળુભાઈ માંજીભાઈ અને પ્રત્યક્ષદર્શી સાક્ષી (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૨) સવિતાબેન નારણભાઈની જુબાનીને જો તબીબી પુરાવા સાથે સરખાવીને વાંચવામાં આવે તો એ હકીકત સ્પષ્ટપણે સ્થાપિત થાય છે કે આરોપીઓએ ફરિયાદી (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૧) પોપટભાઈ ગોબરભાઈ, ઈજાગ્રસ્ત પ્રત્યક્ષદર્શી સાક્ષી (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૮) કાળુભાઈ માંજીભાઈ અને મૃતક નારણ સવજી પર કુહાડી, ભાલા અને તલવાર વડે ઘા માર્યા હતા. આથી વિદ્વાન એ.પી.પી. સુશ્રી ભટ્ટે રજૂઆત કરી છે કે ટ્રાયલ કોર્ટ સાક્ષીઓની જુબાનીમાં રહેલા નજીવા વિરોધાભાસો અને ક્ષતિઓને અયોગ્ય મહત્વ આપ્યું છે. તેથી, તેમણે રજૂઆત કરી કે ટ્રાયલ કોર્ટ પાસે ફરિયાદ પક્ષના કેસને અવિશ્વસનીય ગણવાનું અને સામાવાળા-આરોપીઓને નિર્દોષ છોડી મૂકવાનું કોઈ કારણ નહોતું.

૧૧. સૌ પ્રથમ એ નોંધવું જરૂરી છે કે ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા પસાર કરાયેલા નિર્દોષ છોડી મૂકવાના હુકમ સામે આ અદાલત દ્વારા અપીલની સુનાવણીને નિયંત્રિત અને માર્ગદર્શિત કરતા સિદ્ધાંતો સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા અસંખ્ય ચુકાદાઓમાં ખૂબ જ સંક્ષિપ્ત અને સ્પષ્ટ રીતે સમજાવવામાં આવ્યા છે. એમ.એસ. નારાયણ મેનન મણિ વિરુદ્ધ કેરળ રાજ્ય અને અન્ય, (૨૦૦૬) ૬ એસસીસી ૩૯ માં નોંધાયેલા કેસમાં, સર્વોચ્ચ અદાલતે નિર્દોષ છોડી મૂકવાના હુકમ સામેની

અપીલમાં વડી અદાલતની સત્તાઓ વિશે વર્ણન કર્યું છે. ચુકાદાના પેરા ૫૪ માં સર્વોચ્ચ અદાલતે નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું છે:

"૫૪. કોઈ પણ સંજોગોમાં વડી અદાલતે નિર્દોષ છોડી મૂકવા સામેની અપીલ ગણીને અપીલ સ્વીકારી હતી, તે વાસ્તવમાં પુનરાવલોકન અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરી રહી હતી. નિર્દોષ છોડી મૂકવાના ચુકાદા સામે અપીલ સત્તાનો ઉપયોગ કરતી વખતે પણ, વડી અદાલતે કાયદાના સુસ્થાપિત સિદ્ધાંતને ધ્યાનમાં રાખવો જોઈતો હતો કે જ્યાં બે મંતવ્યો શક્ય હોય, ત્યાં અપીલ અદાલતે નીચલી અદાલત દ્વારા નોંધાયેલા નિર્દોષ છોડી મૂકવાના તારણમાં હસ્તક્ષેપ કરવો જોઈએ નહીં."

૧૨. વધુમાં, ચંદ્રપ્પા વિરુદ્ધ કાર્ણટક રાજ્ય, (૨૦૦૭) ૪ એસસીસી ૪૧૫ માં નોંધાયેલા કેસમાં સર્વોચ્ચ અદાલતે નીચે મુજબના સિદ્ધાંતો સ્થાપિત કર્યા છે:

"૪૨. ઉપરોક્ત નિર્ણયો પરથી, અમારા સુવિચારિત મતે, નિર્દોષ છોડી મૂકવાના હુકમ સામેની અપીલ સાથે વ્યવહાર કરતી વખતે અપીલ અદાલતની સત્તાઓ અંગેના નીચે મુજબના સામાન્ય સિદ્ધાંતો ઉભરી આવે છે:

[૧] નિર્દોષ છોડી મૂકવાનો હુકમ જેના પર આધારિત છે તે પુરાવાની સમીક્ષા કરવાની, પુનઃમૂલ્યાંકન કરવાની અને પુનઃવિચારણા કરવાની સંપૂર્ણ સત્તા અપીલ અદાલત પાસે છે.

[૨] ફોજદારી કાર્યરીતિ સંહિતા, ૧૯૭૩ આવી સત્તાના ઉપયોગ પર કોઈ મર્યાદા, પ્રતિબંધ કે શરત લાદતી નથી અને અપીલ અદાલત તેની સમક્ષના પુરાવા પરથી તથ્ય અને કાયદા બંનેના પ્રશ્નો પર પોતાના નિષ્કર્ષ પર પહોંચી શકે છે.

[૩] 'મહત્વપૂર્ણ અને આકર્ષક કારણો', 'સારા અને પૂરતા આધાર', 'ખૂબ જ મજબૂત સંજોગો', 'વિકૃત નિષ્કર્ષ', 'સ્પષ્ટ ભૂલો' વગેરે જેવા વિવિધ શબ્દપ્રયોગો નિર્દોષ છોડી મૂકવા સામેની અપીલમાં અપીલ અદાલતની વ્યાપક સત્તાઓને મર્યાદિત કરવા માટે નથી. આવા શબ્દપ્રયોગો પુરાવાની સમીક્ષા કરવા અને પોતાના નિષ્કર્ષ પર પહોંચવાની અદાલતની સત્તાને ઘટાડવા કરતાં નિર્દોષતાના હુકમમાં હસ્તક્ષેપ કરવા પ્રત્યે અપીલ અદાલતની અનિચ્છા પર ભાર મૂકવા માટે 'ભાષાકીય શૈલી' સમાન વધુ છે.

[૪] જોકે, અપીલ અદાલતે ધ્યાનમાં રાખવું જોઈએ કે નિર્દોષ છોડી મૂકવાના કિસ્સામાં આરોપીની તરફેણમાં બેવડી ધારણા રહેલી છે. પ્રથમ તો, ફોજદારી ન્યાયશાસ્ત્રના મૂળભૂત સિદ્ધાંત હેઠળ તેને નિર્દોષતાની ધારણા ઉપલબ્ધ છે કે જ્યાં સુધી કોઈ સક્ષમ કાયદાકીય અદાલત દ્વારા કોઈ વ્યક્તિ દોષિત સાબિત ન થાય ત્યાં સુધી તેને નિર્દોષ માનવામાં આવશે. બીજું, આરોપીએ તેની નિર્દોષતા મેળવી લીધી હોવાથી, તેની નિર્દોષતાની ધારણા ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા વધુ પુષ્ટિ પામે છે, પુનઃપુષ્ટ થાય છે અને મજબૂત બને છે.

[૫] જો રેકૉર્ડ પરના પુરાવાના આધારે બે વ્યાજબી તારણો શક્ય હોય, તો અપીલ અદાલતે ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા નોંધાયેલા નિર્દોષ છોડી મૂકવાના તારણમાં ખતેલ પહોંચાડવી જોઈએ નહીં."

૧૩. આમ, એ સુસ્થાપિત સિદ્ધાંત છે કે અપીલ સત્તાનો ઉપયોગ કરતી વખતે, જો રેકૉર્ડ પરના પુરાવાના આધારે બે વ્યાજબી તારણો શક્ય હોય તો પણ, અપીલ અદાલતે ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા નોંધાયેલા નિર્દોષ છોડી મૂકવાના તારણમાં ખતેલ પહોંચાડવી જોઈએ નહીં.

૧૪. વળી, ગોવા રાજ્ય વિરુદ્ધ સંજય ઠક્કરાન અને અન્ય, (૨૦૦૭) ૩ એસસીસી ૭૫ માં નોંધાયેલા કેસમાં પણ, અદાલતે આવા કેસોમાં વડી અદાલતની સત્તાઓનો પુનરોચ્ચાર કર્યો છે. સદરહુ નિર્ણયના પેરા ૧૬ માં અદાલતે નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું છે:

"૧૬. ઉપરોક્ત નિર્ણયો પરથી સ્પષ્ટ થાય છે કે નિર્દોષ છોડી મૂકવાના હુકમ સામેની અપીલમાં સત્તાઓનો ઉપયોગ કરતી વખતે અપીલ અદાલત સામાન્ય રીતે નિર્દોષ છોડી મૂકવાના હુકમમાં ત્યાં સુધી હસ્તક્ષેપ કરશે નહીં જ્યાં સુધી નીચલી અદાલતનો અભિગમ કોઈ સ્પષ્ટ ગેરકાયદેસરતાથી દૂષિત ન થયો હોય અને જે તારણ પર પહોંચવામાં આવ્યું છે તે તારણ પર કોઈ વ્યાજબી વ્યક્તિ ન પહોંચી શકે અને તેથી, તે નિર્ણયને વિકૃત ગણવો પડે. માત્ર બે મંતવ્યો શક્ય હોવાના કારણે, અપીલ અદાલત એવું વલણ નહીં અપનાવે જે નીચલી અદાલત દ્વારા આપવામાં આવેલા ચુકાદાને ઉલટાવી દે. જો કે, અપીલ અદાલતને પુરાવાની સમીક્ષા કરવાની સત્તા છે જો તેનો એવો અભિપ્રાય હોય કે નીચલી અદાલત દ્વારા કાઢવામાં આવેલ નિષ્કર્ષ વિકૃત છે અને અદાલતે કાયદાની સ્પષ્ટ ભૂલ કરી છે અને રેકૉર્ડ પરના મહત્વપૂર્ણ પુરાવાને અવગણ્યા છે. આવા સંજોગોમાં આરોપીઓ પૈકી કોઈ વ્યક્તિ જે ગુનાનો તેના પર આરોપ મૂકવામાં આવ્યો છે તે કરવા સાથે સંકળાયેલી છે કે કેમ તે શોધવા માટે રેકૉર્ડ પર મુકાયેલી સામગ્રીના

આધારે ન્યાયી નિર્ણય પર પહોંચવા પુરાવાનું પુનઃમૂલ્યાંકન કરવાની ફરજ અપીલ અદાલત પર રહેલી છે."

૧૫. એ પણ સુસ્થાપિત કાનૂની સ્થિતિ છે કે નિર્દોષ છોડી મૂકવાની અપીલમાં, જ્યારે નીચલી અદાલત દ્વારા આપવામાં આવેલા કારણો ન્યાયી અને યોગ્ય જણાય ત્યારે અપીલ અદાલતે ચુકાદો ફરીથી લખવાની કે નવા કારણો આપવાની જરૂર નથી. આવો સિદ્ધાંત સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા કર્ણાટક રાજ્ય વિરુદ્ધ હેમરેડ્ડી, એઆઈઆર ૧૯૮૧ એસસી ૧૪૧૭ માં નોંધાયેલા કેસમાં સ્થાપિત કરવામાં આવ્યો છે, જેમાં નીચે મુજબ ઠરાવવામાં આવ્યું છે:

".....આ અદાલતે ગિરિજા નંદિની દેવી વિરુદ્ધ બિજેન્દ્ર નંદિની ચૌધરી (૧૯૬૭) ૧ એસસીઆર ૯૩: (એઆઈઆર ૧૯૬૭ એસસી ૧૧૨૪) માં અવલોકન કર્યું છે કે જ્યારે અપીલ અદાલત પુરાવા પર ટ્રાયલ કોર્ટના મત સાથે સંમત થાય ત્યારે પુરાવાના વર્ણનનું પુનરાવર્તન કરવું અથવા ટ્રાયલ કોર્ટે આપેલા કારણોનો પુનરોચ્ચાર કરવો એ અપીલ અદાલતની ફરજ નથી; જે અદાલતના નિર્ણય સામે અપીલ કરવામાં આવી છે તે અદાલત દ્વારા આપવામાં આવેલા કારણો સાથે સામાન્ય સંમતિ દર્શાવવી સામાન્ય રીતે પર્યાપ્ત થશે."

૧૬. આમ, જો અપીલ અદાલત નીચલી અદાલત દ્વારા આપવામાં આવેલી દલીલો અને અભિપ્રાય સાથે સંમત થાય, તો પુરાવાની ચર્ચા કરવી જરૂરી નથી. ઉપરોક્ત સિદ્ધાંતોને ધ્યાનમાં રાખીને, અદાલતે રેકૉર્ડ પરના પુરાવાનું મૂલ્યાંકન કરવાનું રહે છે.

૧૭. અમે ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલા ચુકાદા અને હુકમ પર વિચારપૂર્વક ધ્યાન આપ્યું છે. અમે ટ્રાયલ કોર્ટ સમક્ષ રજૂ થયેલા મૌખિક તેમજ દસ્તાવેજી પુરાવાઓનું પણ અવલોકન કર્યું છે અને અપીલકર્તા-રાજ્ય માટે વિદ્વાન એ.પી.પી. દ્વારા કરવામાં આવેલી રજૂઆતો પર પણ વિચાર કર્યો છે. કાયદાની સુસ્થાપિત સ્થિતિ છે, તેમજ ફરિયાદ પક્ષ માટે આરોપી સામેનો કેસ વ્યાજબી શંકાથી પર સાબિત કરવો એ મૂળભૂત આવશ્યકતા છે. તેથી, એવી અપેક્ષા રાખવામાં આવે છે કે ફરિયાદ પક્ષ દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલા પુરાવા વિશ્વાસ પ્રેરિત કરે તેવા હોવા જોઈએ. મૌખિક તેમજ દસ્તાવેજી પુરાવાનું મૂલ્યાંકન કરતી વખતે, અમને સાક્ષીઓની જુબાનીમાં કેટલીક ગંભીર વિસંગતતાઓ અને વિરોધાભાસો જણાયા છે.

૧૮. વધુમાં, એક્ઝિબિટ ૨ પરના તોહમત અને એક્ઝિબિટ ૨૩ પરની મૂળ ફરિયાદને ધ્યાનમાં લેતાં, ફરિયાદ પક્ષનો કેસ એવો છે કે બળતણના લાકડા એકઠા કરવા બાબતે તારીખ ૦૩.૦૬.૨૦૦૦ ના રોજ રાત્રે ૯ વાગ્યે બનેલી

કથિત ઘટના સમયે, આરોપી બાબુભાઈ ભૂરાભાઈ કોળી ઉશ્કેરાઈ ગયા હતા અને ફરિયાદી (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૧) પોપટભાઈ ગોબરભાઈના કપાળ પર, ઈજાગ્રસ્ત (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૮) કાળુભાઈ માંજીભાઈની જમણા હાથની કોણી પર અને મૃતક નારણભાઈ સવજીભાઈના માથા પર કુહાડીના ઘા માર્યા હતા. તે જ સમયે, આરોપી ડાકુભાઈ ભૂરાભાઈ કોળીએ ઈજાગ્રસ્ત કાળુભાઈ માંજીભાઈના પેટ પર ભાલાનો ઘા માર્યો હતો અને આરોપી ભૂપતભાઈ ભૂરાભાઈએ મૃતક નારણભાઈ સવજીભાઈના ડાબા હાથ પર તલવારનો ઘા માર્યો હતો. ઉપરોક્ત બાબતો પરથી જણાય છે કે ફરિયાદી (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૧) પોપટભાઈ ગોબરભાઈ, ઈજાગ્રસ્ત (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૮) કાળુભાઈ માંજીભાઈ અને મૃતકના પત્ની (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૨) સવિતાબેન નારણભાઈ, જેઓ આ ઘટનાના પ્રત્યક્ષદર્શી સાક્ષી પણ છે, તેઓ આ કેસના મુખ્ય સાક્ષીઓ છે અને તેથી, તેમની જુબાનીની કાળજીપૂર્વક ચકાસણી કરવી જરૂરી છે.

૧૯. ફરિયાદ પક્ષ દ્વારા ફરિયાદી (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૧) પોપટભાઈ ગોબરભાઈની એક્ઝિબિટ ૨૨ પર તપાસ કરવામાં આવી છે, જેમણે પોતાની જુબાનીમાં ફરિયાદ પક્ષના કેસને સમર્થન આપ્યું છે અને જણાવ્યું છે કે તારીખ ૦૩.૦૬.૨૦૦૦ ના રોજ રાત્રે ૯ વાગ્યે બનેલી કથિત ઘટના સમયે આસપાસમાં દેકારો/ધમાલ સાંભળીને તેઓ પોતાના ઘરની બહાર આવ્યા હતા, જ્યાં તેમણે

આરોપીઓને તેમના કાકા કાળુભાઈ માંજીભાઈ અને તેમના પિતરાઈ ભાઈ નારણભાઈ સવજીભાઈ સાથે બળતણના લાકડા એકઠા કરવા બાબતે ઝઘડો કરતા અને ગાળો આપતા જોયા હતા, તેથી તેમણે તેમને ગંદી ભાષા ન બોલવા જણાવ્યું હતું. ફરિયાદીએ સ્પષ્ટપણે જણાવ્યું છે કે ઝઘડા દરમિયાન આરોપી બાબુભાઈ ભૂરાભાઈ કોળી ઉશ્કેરાઈ ગયા હતા અને તેમના કપાળ પર, તેમના કાકા કાળુભાઈ માંજીભાઈની જમણા હાથની કોણી પર અને તેમના પિતરાઈ ભાઈ – મૃતક નારણભાઈ સવજીભાઈના માથા પર કુહાડીના ઘા માર્યા હતા. ફરિયાદીએ વધુમાં જણાવ્યું છે કે તે જ સમયે, આરોપી ડાકુભાઈ ભૂરાભાઈ કોળીએ તેમના કાકા કાળુભાઈ માંજીભાઈના પેટ પર ભાલાનો ઘા માર્યો હતો, જ્યારે આરોપી ભૂપતભાઈ ભૂરાભાઈએ તેમના પિતરાઈ ભાઈ – મૃતક નારણભાઈ સવજીભાઈના ડાબા હાથ પર તલવારનો ઘા માર્યો હતો. તેમણે એમ પણ જણાવ્યું છે કે બૂમાબૂમ સાંભળીને અન્ય સહ-આરોપી કાંતાબેન, ભૂપતભાઈ ભૂરાભાઈના પત્ની; સવિતાબેન, ભૂરાભાઈ ધરમશીભાઈના પત્ની, અને લીલીબેન માવજીભાઈ દોડી આવ્યા હતા અને તેમના પર, તેમના કાકા કાળુભાઈ માંજીભાઈ અને તેમના પિતરાઈ ભાઈ નારણભાઈ સવજીભાઈ પર પથ્થરમારો કરવા લાગ્યા હતા. ત્યારબાદ જીવતીબેન કાળુભાઈ, સવિતાબેન નારણભાઈ, સમજીબેન અને અન્ય મહિલાઓએ તેમને બચાવ્યા હતા અને તેઓ તેમને સારવાર માટે હોસ્પિટલ લઈ ગયા હતા, અને સારવાર દરમિયાન તેમના પિતરાઈ ભાઈ નારણભાઈ સવજીભાઈનું ઈજાઓના કારણે અવસાન થયું હતું.

૨૦. આ સાક્ષી દ્વારા તેમની સરતપાસમાં આપવામાં આવેલી ઉપરોક્ત જુબાનીને ધ્યાનમાં લેતાં, એ નિઃશંકપણે સ્પષ્ટ છે કે ઘટના રાત્રે ૯ વાગ્યે બની હતી. જો કે, આ સાક્ષીએ જણાવ્યું છે કે કથિત ઘટના સમયે તેમની પાસે અને આરોપી ભૂરાભાઈ ધરમશીભાઈ પાસે ટોચ હતી, અને ઝઘડા દરમિયાન આરોપી ભૂરાએ ટોચ ટેકરા/ઢગલા પર મૂકી દીધી હતી અને તેમના પર, ઈજાગ્રસ્ત અને મૃતક પર હુમલો કર્યો હતો. એ નોંધવું યોગ્ય છે કે એકિઝબિટ ૨૩ પરની ફરિયાદમાં ટોચ અંગે કોઈ ઉલ્લેખ નથી. ઉલટતપાસ દરમિયાન એ પણ બહાર આવ્યું છે કે આ જ ઘટના માટે સામસામી ફરિયાદ પણ નોંધાઈ હતી, અને તે અંગે ફરિયાદીની પણ ધરપકડ કરવામાં આવી હતી. આ સાક્ષીએ એ પણ સ્વીકાર્યું છે કે એકિઝબિટ ૨૩ પરની ફરિયાદમાં ટોચ અંગે કોઈ ઉલ્લેખ નથી, જોકે તેમણે જણાવ્યું હતું કે તેમણે પોલીસને આ અંગે જાણ કરી હતી, પરંતુ પોલીસે ફરિયાદમાં તે નોંધ્યું નથી. અહીં એ નોંધવું યોગ્ય છે કે તપાસ કરનાર અમલદાર (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૧૦) નાજાભાઈ છાનાભાઈ ચૌહાણે એકિઝબિટ ૫૭ પરની તેમની જુબાનીમાં સ્પષ્ટપણે જણાવ્યું છે કે ફરિયાદીએ તેમની દ્વારા નોંધવામાં આવેલા તેમના આગળના નિવેદનમાં એવું જણાવ્યું નથી કે કથિત ઘટના સમયે તેમની પાસે અને આરોપી ભૂરા પાસે ટોચ હતી.

૨૧. ફરિયાદ પક્ષે પ્રત્યક્ષદર્શી સાક્ષી (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૨) સવિતાબેન નારણભાઈની પણ તપાસ કરી છે. આ સાક્ષી મૃતક નારણભાઈ સવજીભાઈના પત્ની છે. તેમણે તેમની સરતપાસમાં ફરિયાદ પક્ષના કેસને સમર્થન આપ્યું છે અને જણાવ્યું છે કે ઝઘડા દરમિયાન આરોપી બાબુ ભૂરાએ પોપટભાઈ ગોબરભાઈના કપાળ પર, કાળુભાઈ માંજીભાઈની જમણા હાથની કોણી પર અને તેમના પતિ નારણભાઈ સવજીભાઈના માથા પર કુહાડીના ઘા માર્યા હતા, જેના કારણે તેમના પતિ નારણભાઈ સવજીભાઈનું સારવાર દરમિયાન ઈજાઓને લીધે અવસાન થયું હતું. તેમની ઉલટતપાસ દરમિયાન તેમણે ઘણા પરસ્પર વિરોધી નિવેદનો આપ્યા છે. એક તરફ તેમણે જણાવ્યું કે તેમણે સમગ્ર ઘટના જોઈ હતી કારણ કે આરોપી ભૂરા પાસે ટોચ હતી, જે કથિત ઘટના સમયે ટેકરા પર મૂકવામાં આવી હતી, અને ફરિયાદી પોપટભાઈ ગોબરભાઈ પાસે પણ ટોચ હતી. જોકે, બીજી તરફ તેમણે જણાવ્યું કે કથિત ઘટના સમયે સંપૂર્ણ અંધારું હતું, જેના કારણે કોઈને ઓળખવું શક્ય નહોતું. તેમણે એ પણ સ્વીકાર્યું કે તેઓ એ પણ જાણતા નથી કે કોણે કયા હથિયાર વડે કોને અને શરીરના કયા ભાગ પર ઈજા પહોંચાડી હતી. તેમણે વધુમાં જણાવ્યું કે પતિના અવસાનના કારણે તેઓ આઘાતમાં હોવાથી પોલીસને વિગતો આપવાની સ્થિતિમાં નહોતા, જોકે ફરિયાદી પોપટભાઈ ગોબરભાઈએ પોલીસને વિગતો આપી હતી અને તે તેમના પતી પોલીસે નોંધી લીધી હતી. તેમણે જણાવ્યું કે તેઓ જાણતા નથી કે ફરિયાદી પોપટભાઈ ગોબરભાઈ અને ઈજાગ્રસ્ત કાળુભાઈ માંજીભાઈને કોણે ઈજાઓ

પહોંચાડી હતી. તેમણે એ પણ જણાવ્યું કે જ્યારે તેઓ ઘટનાસ્થળે પહોંચ્યા ત્યારે તેમના પતિ જમીન પર પડેલા હતા અને ખૂબ લોહી વહી રહ્યું હતું.

૨૨. હવે, આ સંદર્ભમાં, જો આપણે ઈજાગ્રસ્ત (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૮) કાળુભાઈ માંજીભાઈની જુબાની ધ્યાને લઈએ, તો જણાય છે કે તેમણે એકિઝબિટ પપ પરની તેમની જુબાનીમાં શરૂઆતમાં ફરિયાદ પક્ષના કેસને સમર્થન આપવાનો પ્રયાસ કર્યો હતો અને ફરિયાદી (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૧) પોપટભાઈ ગોબરભાઈ દ્વારા વર્ણવ્યા મુજબની જ વાત જણાવી હતી, જોકે તેમની ઉલટતપાસ દરમિયાન તેમણે જણાવ્યું હતું કે આ ઘટના રાત્રે આશરે ૯ વાગ્યે જાહેર સ્થળે બની હતી જ્યાં કોઈ લાઈટ નહોતી અને સંપૂર્ણ અંધારું હતું. તેમણે વધુમાં જણાવ્યું કે ઝઘડા દરમિયાન બંને તરફથી પથ્થરમારો થયો હતો અને તેથી કોણ કઈ તરફથી ઈજાગ્રસ્ત થયું તે જાણી શકાયું નહોતું. આ સાક્ષીએ વધુમાં જણાવ્યું કે કથિત ઘટના સમયે ફરિયાદી (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૧) પોપટભાઈ ગોબરભાઈ, મૃતક નારણભાઈ સવજીભાઈ અને પ્રત્યક્ષદર્શી સાક્ષી (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૨) સવિતાબેન નારણભાઈ પાસે કોઈ ટોચ નહોતી. તેમણે સ્પષ્ટપણે જણાવ્યું કે પ્રત્યક્ષદર્શી સાક્ષી સવિતાબેન નારણભાઈએ તેમને મૃતક નારણભાઈ સવજીભાઈને જોવા જવાનું કહેતાં તેઓ ત્યાં ગયા હતા. જો કે, અંધારાના કારણે મૃતક નારણભાઈ સવજીભાઈને થયેલી ઈજાઓ જાણી શકવી તેમના માટે શક્ય નહોતી. તેમણે વધુમાં જણાવ્યું કે સારવાર લેતી વખતે તેમણે

અને ફરિયાદી પોપટભાઈ ગોબરભાઈ બંનેએ ડૉક્ટર સમક્ષ એકસરખું જણાવ્યું હતું કે આરોપીઓ દ્વારા થયેલા પથ્થરમારાના કારણે તેઓ ઈજાગ્રસ્ત થયા હતા. આ સાક્ષીની જુબાની પરથી એ પણ બહાર આવે છે કે આરોપી ભૂરા તેમની સામે ફરિયાદ નોંધાવશે તેવી તેમને શંકા હોવાથી, તેમણે તેમજ ફરિયાદી પોપટભાઈ ગોબરભાઈ અને પ્રત્યક્ષદર્શી સાક્ષી (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૨) સવિતાબેન નારણભાઈએ ચર્ચા કરીને નક્કી કર્યું હતું કે પોલીસ સમક્ષ ઘટનાનું વર્ણન કેવી રીતે કરવું અને નિવેદન કેવી રીતે આપવું; કોનું નામ આપવું; અને કયા આરોપીને કયું હથિયાર અને શું ભૂમિકા સોંપવી. ઈજાગ્રસ્ત કાળુભાઈ માંજીભાઈએ એ પણ જણાવ્યું છે કે સંપૂર્ણ અંધારું હોવાથી, કોઈને પણ ઓળખવું તેમજ કોણે કયા હથિયાર વડે કોને અને શરીરના કયા ભાગ પર ઈજા પહોંચાડી તે ચોક્કસપણે વર્ણવવું તેમના માટે બિલકુલ શક્ય નહોતું. આ સાક્ષીની ઉલટતપાસ પરથી બહાર આવે છે કે હોસ્પિટલમાંથી રજા મળ્યા પછી તેઓ બધા પોતપોતાના ઘરે ગયા હતા અને આખરે તેમણે તેમજ ફરિયાદી (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૧) પોપટભાઈ ગોબરભાઈ અને પ્રત્યક્ષદર્શી સાક્ષી (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૨) સવિતાબેન નારણભાઈએ ચર્ચા કરીને નક્કી કર્યું હતું કે કયા આરોપીને કયું હથિયાર આપવું (દર્શાવવું).

૨૩. ફરિયાદી પોપટભાઈ ગોબરભાઈ અને પ્રત્યક્ષદર્શી સાક્ષી સવિતાબેન નારણભાઈની જુબાની સાથે આ ઈજાગ્રસ્ત પ્રત્યક્ષદર્શી સાક્ષીની જુબાની ધ્યાને

લેતાં સ્પષ્ટપણે જણાય છે કે તેમની જુબાનીઓ પરસ્પર તેમજ ફરિયાદ પક્ષના કેસ સાથે વિરોધાભાસી અને અસંગત છે.

૨૪. ઉપરોક્ત તમામ મુખ્ય સાક્ષીઓની જુબાનીઓનું સંયુક્ત વાંચન કરતાં માલૂમ પડે છે કે કથિત ઘટના સમયે આસપાસમાં કોઈ લાઈટ નહોતી અને સંપૂર્ણ અંધારું હતું અને કોઈ વ્યક્તિ કે હથિયારને ઓળખવું કોઈના માટે શક્ય નહોતું. એ પણ જણાય છે કે ઝપાઝપી થઈ હતી, અને તે ઝપાઝપીમાં ફરિયાદી (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૧) પોપટભાઈ ગોબરભાઈ, તેમના કાકા કાળુભાઈ માંજીભાઈ અને તેમના પિતરાઈ ભાઈ નારણભાઈ સવજીભાઈને ઈજાઓ પહોંચી હતી, અને સારવાર દરમિયાન નારણભાઈ સવજીભાઈનું ઈજાઓના કારણે અવસાન થયું હતું. જો મુખ્ય સાક્ષીઓની જુબાનીઓ સામસામે રાખીને વાંચવામાં આવે તો સ્પષ્ટપણે સ્થાપિત થાય છે કે તમામ સાક્ષીઓએ ટોચ હોવા અંગેના પોતાના કથનમાં સુધારો/ઉમેરો કર્યો છે. તપાસ કરનાર અમલદાર (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૧૦) નાજાભાઈ છાનાભાઈ ચૌહાણે પણ એક્ઝિબિટ ૫૭ પરની તેમની જુબાનીમાં ઉલટતપાસ દરમિયાન જણાવ્યું છે કે તેમણે ફરિયાદી (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૧) પોપટભાઈ ગોબરભાઈનું આગળનું નિવેદન નોંધ્યું હતું, જેમાં તેમણે ક્યાંય એવો ઉલ્લેખ કર્યો નથી કે કથિત ઘટના સમયે તેમની પાસે ટોચ હતી અને આરોપી ભૂરાએ પણ પોતાની ટોચ ટેકરા પર મૂકી હતી.

૨૫. ઉપરોક્ત બાબતો ધ્યાને લેતાં, એમાં કોઈ શંકા રહેતી નથી કે ફરિયાદી (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૧) પોપટભાઈ ગોબરભાઈ અને ઈજાગ્રસ્ત સાક્ષી (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૮) કાળુભાઈ માંજીભાઈએ ટોર્યના અજવાળામાં ઘટના જોઈ હોવાનું સ્થાપિત કરવાના હેતુથી કથિત ઘટના સમયે ટોર્યની હાજરી અંગેના પોતાના કથનમાં સુધારો કર્યો છે. વધુમાં, ઈજાગ્રસ્ત સાક્ષી કાળુભાઈ માંજીભાઈ દ્વારા કરવામાં આવેલી કબૂલાત તેમજ તપાસ કરનાર અમલદાર નાજાભાઈ છાનાભાઈ ચૌહાણની જુબાની ધ્યાને લેતાં સ્પષ્ટપણે સ્થાપિત થાય છે કે કથિત ઘટના સમયે તેમાંથી કોઈ પાસે ટોર્ય નહોતી. આ બાબત ફરિયાદ પક્ષના કથન પર ગંભીર શંકા ઉપજાવે છે.

૨૬. ફરિયાદ પક્ષે એકિઝબિટ ૩૮ પર સાક્ષી (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૬) હિંમતભાઈ સોમાભાઈની પણ તપાસ કરી છે, જેઓ ઘટના સ્થળના પંચનામા તેમજ ધરપકડ અને હથિયાર જપ્તીના પંચનામાના પંચ સાક્ષી છે. આ સાક્ષીએ પણ ફરિયાદ પક્ષના કેસને સમર્થન આપ્યું નથી અને તેઓ હોસ્ટાઈલ (ફરી ગયેલા) જાહેર થયા હતા. તેવી જ રીતે, ધરપકડ અને હથિયાર જપ્તીના પંચનામાના બીજા પંચ સાક્ષી (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૭) પ્રતાપભાઈ નાનકુભાઈ, જેઓની એકિઝબિટ ૫૩ પર તપાસ કરવામાં આવી છે, તેમણે પણ

ફરિયાદ પક્ષના કેસને સમર્થન આપ્યું નથી અને તેઓ પણ હોસ્ટાઈલ જાહેર થયા હતા.

૨૭. આમ, જણાય છે કે તમામ મુખ્ય સાક્ષીઓએ તેમની સંબંધિત જુબાનીઓમાં ફરિયાદ પક્ષના કેસને સમર્થન આપવાનો પ્રયાસ કર્યો છે, જોકે તેમની ઉલટતપાસમાં બહાર આવેલી હકીકતો ધ્યાને લેતાં ફરિયાદ પક્ષનો સમગ્ર કેસ શંકાસ્પદ જણાય છે. ટ્રાયલ કોર્ટે પણ પુરાવાનું મૂલ્યાંકન કર્યા પછી આ જ નિષ્કર્ષ પર પહોંચ્યું છે. સ્વીકાર્ય રીતે, તબીબી પુરાવા મૃતક તેમજ ઈજાગ્રસ્ત સાક્ષીઓને થયેલી ઈજાઓને સમર્થન આપે છે. જો કે, મુખ્ય સાક્ષીઓની જુબાનીઓમાં રહેલી અસંગતતાઓ અને મહત્વપૂર્ણ વિરોધાભાસોને ધ્યાનમાં લેતાં ચોક્કસપણે કહી શકાય કે ઘટના બની છે તેમાં કોઈ શંકા નથી, પરંતુ ફરિયાદ પક્ષના કથન મુજબ નહીં.

૨૮. એ નોંધવું મહત્વપૂર્ણ છે કે ફરિયાદ પક્ષના કેસ મુજબ, આ પંચ સાક્ષીઓની હાજરીમાં આરોપીઓની ધરપકડ વખતે આરોપીઓએ ગુનો કરવામાં ઉપયોગમાં લીધેલા જુદા જુદા હથિયારો રજૂ કર્યા હતા. એક્ઝિબિટ ૫૧ પરના એફ.એસ.એલ. ના બાયોલોજિકલ તેમજ સિરોલોજિકલ રિપોર્ટ ધ્યાને લેતાં સ્પષ્ટપણે સ્થાપિત થાય છે કે ઘટનામાં કથિત રીતે વપરાયેલા અને પોલીસ દ્વારા જપ્ત કરાયેલા કોઈપણ હથિયાર પરથી લોહી મળ્યું નથી. તેથી, તે બાબત ધ્યાને

લેતાં જણાય છે કે ઘટનામાં કથિત રીતે વપરાયેલા હથિયારોની જમી અંગેનો પુરાવો શંકાસ્પદ લાગે છે કારણ કે પંચોએ ફરિયાદ પક્ષના કેસને સમર્થન આપ્યું નથી. વધુમાં, એફ.એસ.એલ. રિપોર્ટ સૂચવે છે કે પોલીસ દ્વારા જપ્ત કરાયેલા કોઈપણ હથિયાર પર લોહી મળ્યું નથી.

૨૯. એક્ટિવિટી પદ પરના ટ્રાયલ કોર્ટના ચુકાદાનું કાળજીપૂર્વક પરીક્ષણ કરતાં સ્પષ્ટ થાય છે કે ટ્રાયલ કોર્ટે પણ મુખ્ય સાક્ષીઓની જુબાનીમાં રહેલી અસંગતતાઓ અને વિરોધાભાસોની નોંધ લીધી છે. ટ્રાયલ કોર્ટે પુરાવાનું કાળજીપૂર્વક મૂલ્યાંકન કર્યા પછી એવા નિષ્કર્ષ પર પહોંચ્યું છે કે ફરિયાદી (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૧) પોપટભાઈ ગોબરભાઈ, ઈજાગ્રસ્ત (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૮) કાળુભાઈ માંજીભાઈ અને પ્રત્યક્ષદર્શી સાક્ષી (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૨) સવિતાબેન નારણભાઈની જુબાનીઓ પરસ્પર અસંગત અને વિરોધાભાસી છે. વધુમાં, તેઓએ ટોચની હાજરી અંગેના પોતાના કથનમાં સુધારો કર્યો છે. ટ્રાયલ કોર્ટે એવા નિષ્કર્ષ પર પણ પહોંચી છે કે હથિયારોની જમી અને તેનો ઉપયોગ શંકાસ્પદ જણાય છે કારણ કે કોઈ પણ પંચોએ જમીને સમર્થન આપ્યું નથી અને એફ.એસ.એલ. પુરાવા પણ ફરિયાદ પક્ષના કેસને સમર્થન આપતા નથી.

નિષ્કર્ષ:

૩૦. ફરિયાદ પક્ષના સમગ્ર પુરાવાનું પુનઃમૂલ્યાંકન કરતાં આ અદાલતનો એવો અભિપ્રાય છે કે ફરિયાદ પક્ષ વ્યાજબી શંકાથી પર કેસ સાબિત કરવામાં નિષ્ફળ ગયું છે અને વિદ્વાન એ.પી.પી. આ બાબતે વિપરીત મત લેવા માટે કોઈ પુરાવો દર્શાવવાની સ્થિતિમાં નથી અથવા ટ્રાયલ કોર્ટનો અભિગમ કોઈ સ્પષ્ટ ભૂલ કે ગેરકાયદેસરતાથી દૂષિત થયો છે અથવા નિર્ણય વિકૃત છે અથવા ટ્રાયલ કોર્ટે રેકૉર્ડ પર ઉપલબ્ધ મહત્વપૂર્ણ પુરાવાને અવગણ્યા છે તેવું દર્શાવી શક્યા નથી.

૩૧. ચુકાદો પૂર્ણ કરતાં પહેલાં, મધ્યપ્પા વિરુદ્ધ કર્ણાટક રાજ્ય, (૨૦૨૪) ૩ એસસીસી ૫૪૪ માં નોંધાયેલા કેસમાં સર્વોચ્ચ અદાલતના ચુકાદાનો સંદર્ભ લેવો યોગ્ય રહેશે, જેમાં સર્વોચ્ચ અદાલતે નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું છે: –

"૨૬. એ નોંધી શકાય કે ફોજદારી કેસમાં બે મંતવ્યોની શક્યતા એ કોઈ અસાધારણ ઘટના નથી. બે-મંતવ્યોના સિદ્ધાંતને અદાલતો દ્વારા ન્યાયિક રીતે માન્યતા આપવામાં આવી છે અને જ્યારે પુરાવાનું મૂલ્યાંકન બે સમાન રીતે સંભવિત મંતવ્યોમાં પરિણમે ત્યારે તે અમલમાં આવે છે. જો કે, વિવાદનો ઉકેલ આરોપીની તરફેણમાં થવો જોઈએ. કારણ કે, આરોપીની નિર્દોષતાની તરફેણમાં સમાન રીતે સંભવિત મતનું અસ્તિત્વ એ પોતે જ ફરિયાદ પક્ષના કેસમાં એક વ્યાજબી શંકા છે. વળી, તે નિર્દોષતાની

ધારણાને વધુ મજબૂત બનાવે છે. અને તેથી, જ્યારે બે મંતવ્યો શક્ય હોય ત્યારે આરોપીની નિર્દોષતાની તરફેણવાળા મતને અનુસરવો એ કાર્યવાહીનો સૌથી સલામત માર્ગ છે...."

૩૨. પુરાવાના એકંદર મૂલ્યાંકન તેમજ વિવાદાસ્પદ ચુકાદા અને હુકમને ધ્યાને લેતાં આ અદાલતનો સુવિચારિત અભિપ્રાય છે કે ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા નોંધવામાં આવેલા તારણો કોઈ વિકૃતિ કે ગેરકાયદેસરતાથી પીડાતા નથી. ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા નોંધવામાં આવેલા તારણો તદ્દન ન્યાયી અને યોગ્ય છે, અને તેને નોંધવામાં ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા કોઈ ગેરકાયદેસરતા કે ક્ષતિ આચરવામાં આવી નથી. આ અદાલત ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા નોંધવામાં આવેલા તારણો, આખરી નિષ્કર્ષ અને નિર્દોષ છોડી મૂકવાના પરિણામી હુકમ સાથે સંપૂર્ણપણે સંમત છે. આથી, કોઈ હસ્તક્ષેપની જરૂર જણાતી નથી.

૩૩. કેસની હકીકતો અને સંજોગોમાં, અપીલ નિષ્ફળ જાય છે, અને તેથી તેને આથી રદ/બહાર કરવામાં આવે છે. રેકૉર્ડ અને કાર્યવાહી સંબંધિત ટ્રાયલ કોર્ટને પરત મોકલી આપવામાં આવે.

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.